

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.II.611/2008/5.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2009. év február hó 12. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

é g z é s t :

A halálos közúti baleset gondatlan okozásának vétsége és más bűncselekmény miatt az I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a III. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Győri Városi Bíróság B.1185/2003/40. számú ítéletét, valamint a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság 1.Bf.110/2007/4. számú végzését a III. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye. Sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult ebben az ügyben újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I. A Győri Városi Bíróság a 2007. év január hó 8. napján kihirdetett B.1185/2003/40. számú ítéletében a III. rendű terhelt bűnösségét halált okozó foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétségében állapította meg, ezért őt 75 000 forint pénzbüntetésre ítélte.

Az elsőfokú bíróság ítéletében az I. rendű és a II. rendű terheltek büntetőjogi felelősségéről is döntött. E terheltekkel szemben az ítélet 2007. év január hó 8. napján jogerőre emelkedett, őket a jelen felülvizsgálati eljárás nem érinti.

Az ítéleti tényállás a III. rendű terheltre vonatkozó részének lényege a következő:

A II. rendű terhelt az I. rendű terhelt közreműködésével egy Liaz típusú tehergépkocsiból és hozzá csatolt pótkocsiból álló

járműszerelvényt fékbeállítás céljából javítani vitt a III. rendű terhelt autószerelő vállalkozó műhelyébe. A járműszerelvény súlyosan elhanyagolt műszaki állapotban volt. A gumiabroncsok részben simára kopottak, azok egy részének felülete utánvágott, a futófelületi mintázat mélysége helyenként 2,0 mm volt. Mindez a hatósági előírásoknak nem felelt meg, s ezt egyszerű szemrevételezéssel is észlelni lehetett.

A járműszerelvény öt tengelye közül kizárólag az első tengely fékerői voltak megfelelőek, a "B"-tengely egyik fékjének fékbetétje leszakadt, a fékpofa 16 szegecséből 5 darab elnyíródott, a "C"-tengely fékerő-szabályozója a légrugóból ki volt kötve. Az összes többi tengely fékereje alacsony volt, az azonos tengelyen levő bal és jobb oldali kerekek közötti fékerő pedig rendkívül nagymértékben eltért. A tehergépkocsin a III. rendű terhelt a négyutas (H) szelep- (valamint bogi légrugó-) cserét, szakképzettséggel nem rendelkező alkalmazottja a pótkocsin a fékbeállítást végezte el. A rendkívül rossz állapotban lévő fékeken egyéb javítást nem végeztek, a fékek szakszerű ellenőrzésére sem került sor.

A járműszerelvény - a hiányos javítás után is fennmaradt hibáival is összefüggésben - egy közepesnél nagyobb intenzitású fékezés során erőteljesen balra húzott. Ez egy intenzívebb fékpróba során észlelhető lett volna. a III. rendű terhelt annak ellenére, hogy a javítás célja fékbeállítás és a tehergépkocsi légrugóinak cseréje volt, nem hívta fel a megrendelő, a II. rendű terhelt figyelmét a vontató és a pótkocsi fékerő-szabályozóján észlelt problémákra. A III. rendű terhelt műhelye fékpaddal nem rendelkezett, a tehergépkocsi, illetve a pótkocsi fékberendezésének állapotát - megbízás hiányában - a III. rendű terhelt nem ellenőrizte, és más műhelyben sem végeztette el a műszeres fékellenőrzést.

A bűncselekmény napján, a délutáni órákban az I. rendű terhelt által vezetett járműszerelvény az előtte haladó gépkocsi lassítása miatt fékezésre kényszerült. Ennek következtében a járműszerelvény erőteljesen balra húzott, sodródva áttért a menetiránya szerinti bal oldalra, ahol frontálisan ütközött egy kisteher-gépkocsival, amelynek vezetője a helyszínen elhunyt.

Az ítélet jogi indokolása tartalmazza, hogy a III. rendű terhelt több foglalkozási szabályszegést is megvalósított. Az autószerelői tevékenységet is szabályozó jogi rendelkezés szerint: ha a vállalkozó olyan előre nem látott hibát fedez fel, amelynek kijavításában a felek nem állapodtak meg, köteles a hiba felfedezéséről a megrendelőt haladéktalanul értesíteni (16/1976. (VI.4.) MT rendelet 4. §). A biztonsági berendezéseken (mint például a fék) csak autószerelő szakmunkás végezhet munkálatokat, a III. rendű terhelt alkalmazottja azonban ilyen szakképzettséggel nem rendelkezett. Olyan gépjármű-fenntartó tevékenységet, amelynek

elvégzéséhez a gépjármű-fenntartó szervezetek mérési, vizsgálati tevékenységének szabályait megállapító jogszabály a javított szerkezeti rész műszeres beállítását (bemérését) kötelezően előírja, csak az végezhet, aki a beállításhoz (beméréshez) szükséges berendezéssel (műszerrel) rendelkezik (1/1990. (IX.29. KHVM rendelet 4. § (4) bekezdés, 9. §, 5. számú melléklet). Ilyen berendezés a III. rendű terhelt műhelyében nem volt.

A III. rendű terhelt fentiekben részletezett foglalkozási szabályszegései közvetlen okozati összefüggésben álltak a bekövetkezett halálos eredménnyel járó balesettel, mert a feltárt hiányosságok az elvégzett javítás idején már fennálltak, azonban azokat a III. rendű terhelt nem fedezte fel, nem javította ki, illetve nem jelezte a jármű üzembentartójának. Ezért a bíróság bűnösségét halált okozó, foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétségében megállapította.

A másodfokon eljáró Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság a 2007. év június hó 6. napján kelt 1.Bf.110/2007/4. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét a III. rendű terheltet érintően helybenhagyta. Egyetértve az elsőfokú bíróság okfejtésével, rámutatott arra, hogy a baleset előidézésében mindhárom terhelt magatartása közrehatott, mulasztásaik és a bekövetkezett baleset, ennek kapcsán a sértett halála között az okozati összefüggés fennállt.

II. A jogerős ügydöntő határozat ellen a III. rendű terhelt meghatalmazott védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, melyben - anyagi jogi törvénysértésre hivatkozva - a III. rendű terhelt felmentését indítványozta. A felülvizsgálati indítvány utalt az ítéleti tényállás azon megállapítására, hogy a járműszerelvénnyel súlyosan elhanyagolt műszaki állapota mindhárom terhelt számára nyilvánvaló volt. Ebből adódóan a védő szerint nem a III. rendű terhelt gondatlan magatartása, hanem a járműszerelvénnyel tulajdonosának, illetve az azt vezető személynek róható fel a jármű közlekedésben való jogellenes használata, ezért csupán ők felelhetnek a bekövetkezett halálos eredményért.

A védő vélekedése szerint a III. rendű terhelt megvalósított ugyan foglalkozási szabályszegéseket, konkrét és közvetlen veszélyhelyzetet azonban nem hozott létre. Szabályszegései eredményeként legfeljebb absztrakt veszélyhelyzet alakult ki, ez azonban a neki felrótt bűncselekmény megállapításához nem elegendő. Az eredménnyel való közvetlen oki összefüggés hiányában a III. rendű terhelt bűnössége sem állapítható meg.

A Legfőbb Ügyészség BF.1692/2008. számú átiratában a sérelmezett ítélet hatályban tartására tett indítványt. Érvelése szerint a

balesetet okozó járműszerelvényt a baleset előtt négy nappal átvizsgáló autószerelő III. rendű terhelt jogszabályokon alapuló kötelességeinek megszegése is hozzájárult a halálos közúti balesethez. A terhelt büntetőjogi felelősségét az alapügyben eljáró bíróságok a büntető anyagi jog szabályainak megsértése nélkül állapították meg.

A felülvizsgálati eljárás során megtartott nyilvános ülésen a védő a felülvizsgálati indítvánnyal egyezően szólalt fel, a Legfőbb Ügyészség képviselője az írásbeli nyilatkozatában foglaltakat változatlanul fenntartotta.

III. A felülvizsgálati eljárásban a jogerős ítéleti tényállás irányadó, (Be.423.§ (1) bek.), azt egyébként a védő sem vitatta.

A Legfelsőbb Bíróság a kifogásolt bírói határozatban rögzített tényállás alapján a védő anyagi jogi érveit érintően az alábbiakat állapította meg:

Az ügyben eljáró bíróságok a tényállás részeként rögzítették, hogy a balesetben részes gépjárműszerelvény műszaki hibáinak egy része (például a gumi kopottsága) egyszerű szemrevételezéssel is látható volt, míg a járműszerelvény számbelileg jelentős, többszörös fékhibája működés közben vagy szakszerű ellenőrzés során ismertté válhatott volna. A fékberendezés szakszerűtlen javítása, illetve ellenőrzése után a gépjárműszerelvény a közúti közlekedésre alkalmatlan állapotban került forgalomba.

A Legfelsőbb Bíróság mindezt figyelembe véve a III. rendű terhelt védője felülvizsgálati indítványának anyagi jogi érvelését tévesnek találta.

A Btk. 171. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő halált okozó, foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés vétsége annak az elkövetőnek róható fel, aki foglalkozása szabályainak gondatlan megszegésével közvetlen oki összefüggésben olyan konkrét veszélyhelyzetet idéz elő, amelynek realizálódása folytán más személy életét veszti.

Az ítéleti tényállásból kitűnően a III. rendű terhelt a baleset előtt négy nappal kapott megbízást a járműszerelvény javítására, amely kifejezetten fékbeállításra szólt. A tehergépkocsin ő végezte a légrugó-cserét, míg a pótkocsin speciális képzettséggel nem bíró alkalmazottjával végeztette a fékbeállítást. A munka elvégzését követően a fék műszeres ellenőrzésére - megfelelő fékpad hiányában - nem került sor, és az ellenőrzést megfelelő mérőműszerrel rendelkező más műhellyel sem végeztette el. A tehergépkocsi "C"-tengelyének fékerő szabályozója a légrugóból ki volt kötve, a

légrugók összeestek, mert felső részük a tartóról leszakadt, a pótkocsi első és hátsó tengelyének fékerő szabályozó rúdja eltört. Ezért a pótkocsi kerekei teljes kivezérelt nyomást kaptak. A pótkocsi üzemi fékberendezésének állapota a vonatkozó hatósági előírásoknak nem felelt meg. A III. rendű terhelt műhelyében a szükséges javítások elvégzésére, továbbá a fékberendezés állapotából adódó súlyos hiányosságok feltárására lehetőség lett volna.

A műszeres ellenőrzés illetve a járműszerelvény legalább közepes intenzitású fékezés mellett történő egyszerű kipróbálásának hiányában nem derülhetett ki az alacsony fékerő-intenzitás, illetve a fékerő tengelyenkénti eltérése. A III. rendű terhelt a súlyosan fékhibás járműszerelvényt a közúti közlekedésbe úgy engedte ki, hogy a fenti hiányosságok megjavításáról nem gondoskodott, illetve a javítás szükségességéről a megrendelőt nem tájékoztatta. Gondatlan foglalkozási szabályszegései miatt a megfelelő fékberendezéssel nem rendelkező járműszerelvény akadálytalanul került a közúti forgalomba, potenciális veszélyt jelentve mindenkire, aki egy közepesnél erősebb fékezés során a jármű hatókörébe került. Nyilvánvaló, hogy e veszélyhelyzet kialakulásáért a III. rendű terhelt is felelősséggel tartozik. Az absztrakt veszélyhelyzet -, amely a műszakilag súlyosan kifogásolható járműszerelvény üzemeltetéséből adódott - azonnal konkrét, halálos eredménnyel járó veszélyhelyzetbe fordult, amikor egy fékezés során a járműszerelvény balra sodródva ütközött a vétlen sértett járművével. A terheltek mulasztásai nyomán kialakult absztrakt veszélyhelyzet a jármű egyszerű, üzemszerű fékezésekor fordult közvetlen veszélyhelyzetbe. Nem kétséges azonban, hogy e közvetlen veszélyhelyzet - s az ebből következő súlyos, halálos baleset - a terheltek mulasztásaival okozati összefüggést mutat. Nincs tehát jogi jelentősége annak, hogy az elkövető gondatlan foglalkozási szabályszegése nyomán nem azonnal következik be az azzal okozati összefüggést mutató súlyos eredmény, ha annak potenciális lehetősége valamely közbülső tényező hatására konkretizálódik. A III. rendű terhelt foglalkozási szabályszegése tehát - csakúgy, mint az ügyben ugyancsak gondatlan foglalkozási szabályszegések miatt marasztalt I. és II. rendű terhelt magatartása - a halálos eredménnyel járó közúti balesetnek közvetlen ténybeli előzményeként értékelhető. (Hasonló döntést tartalmaz az EBH.2007.1586.)

A védő sérelmezte más személy felelősségre vonásának elmaradását. Úgy vélte, hogy a baleset bekövetkezésében - az I. és II. rendű terheltek mellett - a járműszerelvény műszaki vizsgáztatását végző személy is közrehatott. A Legfelsőbb Bíróság ezt a védői érvelést értékelni nem tudta, mert a büntetőeljárásban kizárólag a megvádolt személy büntetőjogi felelőssége vizsgálható.

A Legfelsőbb Bíróság a Be. 426. §-a alapján a felülvizsgálati indítvánnyal támadott ítéletet a III. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

A Be. 3. §-ának (4) bekezdése kizárja a Legfelsőbb Bíróság határozata elleni fellebbezést. Felülvizsgálatnak a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja alapján nincs helye. A Be. 418. § (3) bekezdése értelmében minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, és a más által azonos tartalommal előterjesztett felülvizsgálati indítvány benyújtását a Be. 421. § (3) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2009. év február hó 12. napján

*Dr. Schäfer Annamária s.k. a tanács elnöke, Dr. Csere Katalin s.k.
előadó bíró, Dr. Katona Sándor s.k. bíró*

A kiadmány hitelélül:

*bírószági ügyintéző
Kné*